

Streszczenie

Tematem niniejszej pracy doktorskiej jest *Problematyka realizacyjna utworów na akordeon z warstwą elektroakustyczną z perspektywy wykonawcy*. Autor, analizując utwory akordeonowe z warstwą elektroniczną, reprezentujące różną stylistykę i odmienną formę ekspresji, starał się w pełni scharakteryzować partie akordeonu w połączeniu z warstwą elektroakustyczną oraz opisać różnorodne techniki gry w tych dziełach.

Historia muzyki elektroakustycznej jest dość krótka i znacząco odróżnia się od tradycyjnej sztuki muzycznej. Szybki jej rozwój jest pochodną postępu naukowo-technologicznego. W połowie XX w. muzykę elektroakustyczną można było tworzyć w zasadzie wyłącznie w kilku specjalistycznych studiach i instytutach badawczych. Obecnie sprzęt i technologia niezbędna do uprawiania tego typu sztuki stała się bardzo rozpowszechniona. W ciągu trwającego zaledwie 70. lat rozwoju muzyka elektroakustyczna, choć tak bardzo różniąca się niemal pod każdym względem od muzyki tradycyjnej, wywarła głęboki wpływ na sposób, w jaki odbieramy i rozumiemy sztukę muzyczną.

W pierwszym rozdziale pracy autor krótko opisał rozwój muzyki elektroakustycznej.

W drugim rozdziale przedstawił cechy charakterystyczne i gatunki muzyki elektroakustycznej, zawierając przy tym w opisie jej różnorodne formy.

W rozdziale trzecim autor przedstawił formę improwizowanego wykonania muzyki elektroakustycznej. Wykonawca wykorzystuje wówczas różnorodny sprzęt elektroniczny, który integruje efekty dźwiękowe, kontrolery, komputery i urządzenia rejestrujące, wszystko po to by pozwolić wykonawcy na zaprezentowanie swojej muzycznej interpretacji, wzbogaconej o nowe efekty brzmieniowe. Jako przykład ilustrujący przedstawiono w pracy trzech muzyków reprezentujących ten nurt wykonawstwa: Zbigniewa Chojnackiego z Polski, Looameera z Czech i Renzo Ruggieriego z Włoch.

W niniejszej pracy autor przedstawił ponadto dziesięć utworów na akordeon z warstwą elektroniczną autorstwa kompozytorów, pochodzących z różnych krajów. W rozdziale czwartym autor umieścił takie utwory jak: *Dinosauros* na

akordeon i taśmę norweskiego kompozytora Arne Nordheima, *L'Accordéon du Diable* na akordeon i taśmę portugalskiego kompozytora João Pedro Oliveira, *96bit for accordion and playback* austriackiego kompozytora Matthiasa Kranebittera, *Mémoire de l'eau* for accordion and live electronic francuskiego kompozytora Juliana Vincenota, a także kompozycję *L'air cassé de la Carapace* na akordeon i środki elektroniczne katalońskiej kompozytorki Ariadny Alsiny Tarré. Wszystkie wyżej wymienione utwory posiadają swoją własną charakterystykę i są przykładem zastosowania różnych technik gry na akordeonie oraz wykorzystania elektronicznych efektów dźwiękowych. Pozostałe pięć utworów pochodzi z Polski. Utwór *Acc ++ Ca* na akordeon i elektronikę polskiego kompozytora Cezarego Duchnowskiego został opisany w rozdziale drugim jako przykład gry na akordeonie przy użyciu Max / MSP.

W piątym rozdziale pracy, autor przedstawił utwory takie jak: *Chanson* na akordeon i środki elektroniczne Krzysztofa Olczaka, *4 Tańce z przygrywką* na akordeon i komputer Sławomira Kupczaka, a także *More Equal Than Others* na akordeon i taśmę oraz *Pejzaż dźwiękowy z upadkiem lkara* na akordeon, live electronics i taśmę Dariusza Mazurowskiego. Ponadto autor przeprowadził ich analizę z perspektywy wykonawcy. Poruszył przy tym także problematykę stylistyki utworu, sposobów wykonania oraz starał się uchwycić relacje i określić najkorzystniejsze sposoby współpracy partii akordeonu z warstwą elektroniczną w celu uzyskania lepszego i pełniejszego efektu dźwiękowego wykonywanych utworów.

Summary

The subject of this doctoral thesis is: *The implementation of works for accordion with electronics from the perspective of the performer*. The author, by analyzing the performance methods of accordion pieces with an electroacoustic layer of various styles and different stage expression, tried to fully express the different playing methods and the characteristic sounds of the accordion in combination with electroacoustic elements.

The history of electroacoustic music is quite short. It is a musical genre that differs significantly from traditional music art. The rapid development of electroacoustic music is a derivative of scientific and technological progress. In the mid-twentieth century, electro-acoustic music could, in principle, be created only in a few specialized studios and research institutes. Nowadays, the equipment and technology necessary for this type of music has become very widespread. In just 70 years of development, electroacoustic music, though so different in almost every way from traditional music, has had a profound impact on the way we perceive and understand musical art. In the first chapter of the work, author briefly described the development of electroacoustic music. In the second chapter, author presents the characteristics and genres of electroacoustic music, including its various forms in the description. In the third chapter, author presents a form of improvisational performance of electroacoustic music. The performer of the piece uses electroacoustic improvisation equipment that integrates various sound effects, pedal controllers, computers and recording devices, all to allow the performers to present their musical interpretation with enriched sounds and stage effects. Among them, three improvisers for electroacoustic accordion from different countries were used as an example: Zbigniew Chojnacki from Poland, Loomer from the Czech Republic and Renzo Ruggieri from Italy.

In this thesis, author presents ten pieces for accordion with an electroacoustic layer created by composers from various countries. In the fourth chapter, the author give as an example such works as: *Dinosauros for accordion and tape* by the Norwegian composer Arne Nordheim, *L'Accordéon du Diable for accordion*

and tape by the Portuguese composer João Pedro Oliveira, *96bit for accordion and playback* by the Austrian composer Matthias Kranebitter, *Mémoire de l'eau for accordion and live electronic* by French composer Julien Vincenot, and the composition *L'air cassé de la Carapace for accordion and electronics* by Catalan composer Ariadna Alsina Tarré. All of the above pieces have their own characteristics and investigate the use of various methods of playing the accordion in pieces of electroacoustic music and the use of sound effects. The remaining five pieces come from Poland, the piece *Acc ++ ca for accordion and electronics* by Polish composer Cezary Duchnowski was introduced to the second chapter by the author as an example of playing the accordion with the Max / MSP.

In the fifth chapter of the work, the author presented works such as: *Chanson for accordion and electronic means* by Krzysztof Olczak, *4 dances with a prelude for accordion and computer* by Sławomir Kupczak, as well as *More Equal Than Others for accordion and tape* and *Landscape sound with the fall of the Icarus for accordion, live electronic and tape* by Dariusz Mazurowski, and then conducted their key analysis and discussion from the performer's perspective. He also touched upon the style of each piece, the way it was performed, and the way in which the accordion could work with the electroacoustic layer to achieve an even better sound effect.